

водночас не передбачаючи подібних стягнень за порушення вимог щодо географічних назв та назв об'єктів топоніміки, спорудження пам'ятників тощо.

Таким чином, триваюча проти України військова, політична та інша агресія Російської Федерації виявляє необхідність системного реагування держави щодо позбавлення гуманітарної сфери України символізму т.зв. «руського міру». Спрямовані на це законодавчі ініціативи не мають допускати використання не юридичних, не узгоджених між собою термінів, відсутності належних правових процедур і строків реалізації встановлених правил і обмежень, контролю за їх дотриманням; а також не повинні виходити за межі конституційних підстав заборони об'єднань громадян, надавати преференції окремим релігійним організаціям чи допускати підзаконне розширення підстав відмови у погодженні спорудження пам'ятників тощо.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-32>

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Зотов Н. М.

аспірант кафедри кримінального права і процесу

Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

Національна безпека України – запорука демократичного розвитку, поступу держави; захист суверенітету, конституційного ладу та національних інтересів від реальних та потенційних ризиків.

Законодавчо регламентація національної безпеки здійснюється Законом України «Про національну безпеку України», згідно якого, національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [1].

Економіка виступає платформою функціонування та стабільного розвитку держави, отже, забезпечення стійкості економічної системи до впливу негативних чинників, та, водночас, інтегрованої до міжнародного економічного простору, є одним із найважливіших завдань національної політики держави. Упродовж останніх восьми років, економіка України, не зважаючи на виклики гібридної війни, пандемії COVID-19, поступово репрезентувала відновлювальне зростання (позитивна динаміка ВВП, зростання середньої номінальної заробітної плати, підвищення реальних доходів громадян та їх добробуту).

Унаслідок повномасштабної війни, розв'язаної РФ, економіка України зазнала змін. Сукупно (за даними опитування «Advanter Group» станом на 10.06.2022 р.), майже половина підприємств зупинені (18,7%) або майже зупинені (28,1%), загальні прямі втрати МСБ оцінюються у 83 млрд. доларів США, бізнес-активність скорочується, а експортери стикаються з обмеженими можливостями через блокаду портів – поточні логістичні маршрути покривають менше 20% експорту. Понад 10 млн. українців (~25% населення) покинули свої домівки, у тому числі 7,5 млн. виїхали за кордон. У результаті щонайменше 3 млн. українців уже втратили роботу, а 53% населення ризикують її втратити (за даними ООН). Зростання рівня безробіття, за приблизними оцінками, перевищило 30%. Рівень заробітної плати, за експертними оцінками, знизився з 9 до 58% у різних сферах економічної діяльності, а заборгованість із заробітної плати перевищила 3 млрд. грн. Видатки бюджету зросли майже вдвічі через збільшення витрат на оборону, підтримку бізнесу та гуманітарну допомогу [3, с. 4].

В умовах сьогодення, особливого значення набуває проблематика пошуку шляхів гарантування економічної безпеки та забезпечення сталого економічного розвитку. В Україні існує потреба не лише в адаптації, а й у створенні новітньої парадигми економічної безпеки на різних рівнях управління. Економічна безпека – це стан національної економіки, який забезпечує стійкість до системних ризиків, забезпечує конкурентоспроможність у глобальному економічному середовищі та характеризує здатність до сталого збалансованого зростання.

Стратегія національної безпеки України, визначає забезпечення економічної безпеки одним з основних напрямів державної політики України [2].

Забезпечення національних економічних інтересів вимагає формування і реалізації стратегічного курсу у сфері забезпечення економічної безпеки, спрямованого як на стале нарощення конкурентоспроможності економіки України, так і на поступове зміцнення економічної стійкості та відповідно невразливості національної економіки до зовнішніх і внутрішніх загроз. Отже, стратегічний курс у сфері забезпечення економічної безпеки має два взаємопов'язаних напрями – напрям розвитку та безпековий напрям. Порушення територіальної цілісності України внаслідок збройної агресії, залишається головним зовнішнім викликом національній безпеці. Продовження втручання Російської Федерації у внутрішні справи інших держав для посилення власних позицій на міжнародній арені є викликом для всього демократичного світу [2].

Оскільки, цим нормативно-правовим актом національні інтереси України трактовано, як : « ... життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян» [4], можемо стверджувати

що забезпечення стійкого розвитку національної економіки на усіх її рівнях й здатність протидіяти будь-яким загрозам виступає предметом національної безпеки, а, отже, економічна безпека є складовою національної безпеки.

«Економічна безпека – це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання» [4].

У наукових колах [5] домінують чотири концептуальні підходи трактування економічної безпеки:

- 1) механізм протидії зовнішнім та внутрішнім ризикам;
- 2) інструмент гарантування економічної свободи;
- 3) спосіб забезпечення конкурентного розвитку та утвердження національної економіки;
- 4) система захисту національних економічних інтересів.

Під економічною безпекою країни розуміють таке поєднання економічних, політичних та правових умов, які можуть забезпечити довгострокове виробництво максимальної кількості економічних ресурсів на душу населення найбільш ефективним способом [6, с. 108].

Для обчислення інтегрального індексу економічної безпеки використовують 9 складових економічної безпеки (субіндексів): виробнича; демографічна; енергетична; зовнішньоекономічна; інвестиційно-інноваційна; соціальну; макроекономічна; продовольча; фінансову. Проте, дотепер, не розроблено уніфікований нормативно-правовий документ, який би регламентував дефініцію економічної безпеки, методологію та методику економічної безпеки.

Економічна безпека – це домінанта національної безпеки, універсальна економіко-правова категорія, яка репрезентує діяльність органів публічного управління у сфері забезпечення стійкого розвитку національної економіки та забезпечення добробуту громадян.

Література:

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018. № 2469-VIII. Дата оновлення: 15.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 01.10.2022).

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015. № 287/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 01.10.2022).

3. Проект Плану відновлення України: Матеріали робочої групи «Відновлення та розвиток економіки. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/economic-recovery-and-development.pdf> (дата звернення: 01.10.2022).

4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. № 1277 від 29.10.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13/sp:wide> (дата звернення: 01.10.2022 р.).

5. Скорук О.В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6 (3). С. 39-42.

6. Яковенко Р. В., Сігова Х. В. Економічна безпека України : поняття, структура та проблема забезпечення. *Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та моделювання соціально-економічних систем* : матеріали Першої Всеукраїнської науково-практичної конференція (заочної), (м. Кропивницький, 28-29 квітня 2017 р.). Кропивницький: «Ексклюзив-систем», 2017. С. 108-112.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-33>

КЛАСИФІКАЦІЯ МАЙНА ЯК ОБ'ЄКТА ПРАВОВІДНОСИН ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЄСПЛ

Ільків О. В.

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

У підготовленому ОБСЄ науково-методичному посібнику «Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя» [1] розкривається питання класифікації видів «майна» в розумінні статті 1 Першого протоколу до Європейської конвенції з прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція).

Щоб скористатися захистом статті 1 Першого протоколу особа повинна мати хоч якесь право, передбачене національним законодавством, яке може вважатися правом власності з точки зору Конвенції. Цей момент ілюструється розглядом багатьох заяв Європейським судом з прав людини (далі – Суд).

Як і поняття «цивільних прав і обов'язків», концепція «майна» в розумінні статті 1 Першого протоколу до Конвенції має автономне значення, тобто не обмежується власністю на матеріальні речі та не